

In treatment - underholdende og troverdig?

PSY
KOL
OGI

En psykolog, ett terapirom, én uke, én sesjon per dag og egenveiledning som avslutning på uken. Dette er oppskriften på serien *In treatment*, produsert av TV-selskapet HBO.

TEKST:

Jan-Martin Berge

FOTO:

Foto:

PUBLISERT 1. juli 2008

SELVUTVIKLING: Når arbeidsuken går mot slutten oppsøker Dr. Weston selv veiledning, eller er det egen terapi?

Serien utspiller seg på kontoret til privatpraktiserende psykolog Paul Weston, spilt av Gabriel Byrne. Den har gått i ni uker til ende i USA og startet på Canal+ i Norge i juni. En del episoder er å finne gratis på blant annet iTunes. Hvor underholdende og troverdig er det å følge psykolog Paul Weston (Gabriel Byrne) sitt terapeutiske og private virke?

Det 25 minutter lange daglige dramaet består ikke av tradisjonell action med skyting og bomber. *In treatment* består av 45 episoder fordelt på 9 uker hvor vi møter de samme

pasientene hver uke. Hvem er så disse pasientene? Og ikke minst, hvem er Dr. Paul Weston?

Mandag møter vi Laura, en anestesilege som er dypt forelsket i sin terapeut, og som hevder at kjærligheten mellom Weston og henne er gjensidig. Tirsdag kommer Alex. En perfektjonistisk pilot, med flere liv på samvittigheten etter bombeoppdrag i Irak og som nylig har opplevd hjerteattakk. Onsdag tropper den talentfulle gymnasiasten Sophie opp på psykologens kontor iført gips rundt armen etter et mulig selvmordsforsøk, og torsdag finner Jake og Amy sine plasser i Westons sofa – med god armlengdes avstand seg imellom. På ukens siste dag finner vi Weston selv i pasientstolen. Der søker han veiledning hos sin tidligere mentor Dr. Gina Toll (Dianne West), eller kan vi kalle det egenbehandling?

Israelsk opphav

In treatment bygger på den israelske serien *BeTipul*, produsert av Hagai Levi. Serien ble et sosialt fenomen i Israel og høstet flere priser for blant annet beste dramaserie, regissør, manus og kvinnelige hovedrolle. Ikke uventet hadde serien enorme publikumstall. Israelske aviser var i ekstase over serien og hevdet at den var et bevis på «minimalisme som innlemmet kvalitet», og at den var det «nærmeste man kom litteratur på tv-skjermen». Med ca. 350 000 seere hver kveld har ikke serien tatt helt av i USA. Men til tross for moderate seertall høstet den gode kritikker både i og utenfor psykologmiljøet.

Psykologer i film og fjernsyn

Psykologer har spilt sentrale roller og blitt karikert i film og tv-industrien ved en rekke anledninger, ikke alltid like troverdig. Eksempelvis vil jeg tro at Billy Chrystals terapeutkarakter i *Analyze this* er lite representativ for de fleste psykologers praksis. Men i 1980 var Judd Hirsch en troverdig og hjelpende terapeut for Conrad i filmen *Ordinary People*. Nok et unntak kom med Dr. Melfi i serien *Sopranos*. Dr. Melfi står i dag som film- og tv-historiens mest kjente og troverdige terapeut. Serien portretterte en terapeut som ikke hadde sex med sine pasienter, ei heller var totalt tilbaketrukket og nøytral, men snarere et menneske med tanker og følelser.

Less is more?

Formatet i *In Treatment* er meget enkelt og potensielt kjedelig, men jeg sitter igjen med en følelse av at det ikke er kjedelig. Hvorfor? Episodene er dialog- og karakterdrevet. Man blir som seer interessert i innhold så vel som i form. Serien kjennetegnes av en flott bruk av kameraføring i tillegg til hverdagslige lyder i bakgrunnen som får seeren til å føle seg som om man selv var i terapirommet. Filmatiseringen og settingen gjør at vi blir fanget i en spenning i terapirommet. Øyekontakt, kroppsholdning, bevegelser og stemmeleie blir vel så viktig som hva karakterene sier. Spesielt interessant er det å følge Gabriel Byrne sin tolkning av terapeutrollen. Han evner å gi rollen troverdighet og menneskelighet. Dr. Weston strever med sitt eget liv og sine pasienter, men formidler

en følelse av ekthet i væremåte som er beundringsverdig. Etter som historiene utvikles og man blir kjent med pasientene og terapeuten, blir serien spennende, levende og også mer underholdende.

HOVEDROLLEN: Gabriel Byrne i rollen som psykoterapeut Paul Weston, som har mye å tenke på i sin egen praksis og på hjemmebane.

Avstigmatiserende effekt?

Terapien i serien er ikke identisk med ekte terapi. Pasientene i serien avslører i god påskekrimstil sine hemmeligheter. Fremstillingen av terapitimene er likevel plausibel, og beskrivelsen av møtet mellom behandler og pasient er ekte nok. Jeg vil tro at flere pasienter og terapeuter vil kunne kjenne seg igjen i prosessen. Kanskje kan serien, slik som *Sopranos*, føre til mindre stigmatisering av psykologisk behandling? I så fall har *In treatment* en positiv avstigmatiserende effekt. Eksempelvis gikk tallet på menn i USA som søkte terapi, opp etter at *Sopranos* startet, noe som kan indikere seriens mulige effekt på sitt publikum. Selv om serien er fiktiv og Hollywood-inspirert, kan man tenke seg at utdrag fra den kunne bli brukt i veiledning eller undervisning. Serien løfter frem både etiske og relasjonelle problemstillinger, og i tillegg peker den på hverdagslige

utfordringer i den terapeutiske samhandlingen. Skal man begynne parterapi når bare en av partene har kommet, og skal terapeuten lage kaffe til pasientene sine?

Noen vil innvende at psykologen i serien opptrer uetisk. Psykologen selv-avslører og krysser grenser. I tillegg vil noen hevde at psykologens egen terapeut er invaderende og lite empatisk. – Hun er altfor invaderende og kritisk til å være en hjelper, hevder Glenn O. Gabbard, forfatter av boken *The Psychology of the Sopranos*. Gabbard forteller videre om seriens innflytelse i hans fagmiljø. – Hva synes du om forrige episode? er blitt et standardspørsmål blant kollegaer, sier Gabbard i en kommentar. Kritikere av serien hevder at den bærer preg av å være et teatralsk konsept som arter seg som et skuespill i én akt og med lite rød tråd. Robert Bianco i USA Today hevder at HBO forsøker å imponere snarere enn å underholde. Slik opplever ikke jeg serien. Jeg oppfatter den mer som et forsøk på å underholde ved å bruke terapirommet som arena for historiefortellinger fra menneskers liv. Om disse historiene er virkelige eller ikke, spiller for meg mindre rolle, for de kunne like gjerne vært virkelige. Det som er spennende og underholdende, er de relasjonelle og emosjonelle prosessene historiene utløser.

In treatment viser ifølge psykologen Lewis Aron seriøsitet og dybde omkring livet og relasjoner. I tillegg legger Aron til: – Hovedgrunnen til at jeg liker serien, er at jeg er glad de ikke er mine pasienter.

Det er jeg også.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 7, 2008, side 896-897

TEKST:

Jan-Martin Berge

KONTAKT: jon.fiske@nav.no

FOTO:

Foto: